

[Weikop.]

og sandelig også er interesseret i de fordele, der kan opnås ved en fornuftig tilrettelæggelse af produktion og omsætning.

Ved dette lovforslags fremkomst var der anledning til at gå nye veje og opstille nye linier, for når lovforslaget engang er vedtaget, hvad vi alle håber det bliver, er de vekslende prislove og skiftende beføjelser for administrationen forbi, og så er det en monopollov og ikke en prislov, der skal administreres. Der er den afgørende forskel på prislove og det nu foreliggende forslag til en monopollov, at dette sidste ikke giver nogen beføjelser til indblanding i forhold, hvor der i alle henseender er fri konkurrence, heller ikke når det drejer sig om priser eller avancer; det er iøvrigt den samme opfattelse, der er gjort gældende i prisloven af 1949, hvori det hedder, at hvor konkurrencen sikrer en fri prisdannelse, kan priserne ikke anses for urimelige. Jeg vil sige, at ligesom denne lov ikke gælder for Færøerne, gælder den ikke for frie konkurrenceforhold!

Monopoltilsynet får også den fordel fremfor priskontrolrådet og prisdirektoratet, at det skal arbejde efter en lov, der ikke skal til revision hvert år, og arbejdet må derfor kunne tilrettelægges på længere sigt, hvorved det formentlig også vil være lettere at komme ud af den gamle skure. Vi tager ikke bare et gammelt skilt, hvorpå der står priskontrolrådet, ned og sætter et nyt op, hvorpå der står monopoltilsynet. Dette er langt mere. Monopoltilsynet vil få færre medlemmer end priskontrolrådet, og også derved er det angivet, at krigstidens og efterkrigstidens reguleringer er faldet bort. Jeg kunne meget godt tænke mig, at monopoltilsynet fik andre lokaler end dem, priskontrolrådet og prisdirektoratet nu har, for derved også udadtil at markere det skifte, vi står overfor. Man ved jo meget vel, at vanens magt kan være stor. Har man igennem mange år forhandlet ved det samme bord, sætter man sig også i den samme stol, og udenforstående kan, selvom det er med urette, tro, at man er fastgroet både til stolen og i en bestemt tankegang.

Lovens administration er, således som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen også har sagt det, ganske afgørende; vi kommer jo ikke uden om, at det drejer sig om en bemyndigelseslov, hvor et skøn i

visse tilfælde kan blive afgørende for meget store interesser, og netop derfor er den rette administration så vigtig. Der stilles meget store krav til ledelsen af monopoltilsynet, som selvsagt ikke må lade sig påvirke af stemningen, men alene må skønne på grundlag af de realiteter, der kommer frem ved monopoltilsynets undersøgelser. Den store og vidtrækkende betydning, der tillægges virkningerne af monopoltilsynets afgørelser, vil også fremgå af, at praktisk talt alle monopoltilsynets afgørelser vil kunne indbringes for ankenævn og domstole. Monopoltilsynets autoritet og omdømme vil selvsagt blive svækket, hvis for mange af dets afgørelser bliver underkendt ved ankenævn og domstole, og jeg nærer da det ønske, at det skal lykkes monopoltilsynet at afveje tingene sådan overfor hinanden, at der vil stå respekt om dets afgørelser, og at der i de sager, der indankes, vil være sådan tvivl tilstede, at også monopoltilsynet er interesseret i, at afgørelse træffes ved ankenævn eller domstole.

Det ligger — som det allerede er sagt — udenfor monopoltilsynets beføjelser at tage stilling til den fortjeneste, en virksomhed kan opnå ved salg eller produktion, hvis priserne, alle forhold taget i betragtning, må anses for rimelige, medens fortjenesten jo rent faktisk påvirkes, hvis monopoltilsynet kræver en urimelig pris nedsat, når dens urimelighed fremkommer ved, at omkostningerne eller avancen ikke kan anses for rimelige. Jeg er enig med det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen i, at også her er det afgørende, om prisen er urimelig. Det må være indlysende, at det er i alles interesse, at det incitament, der ligger i at opnå en højere fortjeneste ved at fremskaffe eller fremstille varer til rimeligere priser eller endog meget lavere priser, end de folk er i stand til, der ikke viser initiativ og virkelyst eller fattes gode ideer, ikke på nogen måde skal svækkes. Det kan også siges således, at hvis en virksomhed køber eller fremstiller varer til fordelagtigere priser, end andre gør det, skal virksomheden, forudsat at varerne sælges til en rimelig pris, også have fordel deraf; hvis prisen er rimelig, så er avancen som nævnt det også, uanset dens størrelse.

Fastsættelsen af nettoavancer har hidtil — har jeg lov til at sige — været et meget vanskeligt problem. Det fremgår tydeligt